

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องต่อ แนวทางการอนุญาตให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank)

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาแนวทางการอนุญาตให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank) สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

1. วิธีการ จำนวนครั้ง และระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น

ธปท. ได้เปิดรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชน (public hearing) ระหว่างวันที่ 12 มกราคม ถึง 12 กุมภาพันธ์ 2566 ผ่านเว็บไซต์ระบบกลางทางกฎหมายและเว็บไซต์ ธปท. โดยมีผู้ร่วมให้ความคิดเห็นผ่านช่องทางดังกล่าว และการประชุมหารือกับ ธปท. รวมทั้งสิ้น 29 ราย (ประเด็นประกอบการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตาม [เอกสารรับฟังความคิดเห็น](#))

2. ผู้เกี่ยวข้องในการรับฟังความคิดเห็น

- ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ (ธพ.) และกลุ่มธุรกิจทางการเงินของ ธพ. ผู้ให้บริการทางการเงินที่มีไม่ใช่สถาบันการเงิน (non-bank) ผู้ประกอบธุรกิจนอกภาคการเงิน (non-financial) ตลอดจนบริษัทที่ปรึกษาทางธุรกิจและกฎหมาย
- ภาคประชาสังคม ได้แก่ องค์กรนอกภาครัฐ (non-governmental organization: NGO) และประชาชน
- หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง สถาบันคุ้มครองเงินฝาก คณะกรรมการการเงิน การคลัง สถาบันการเงินและตลาดการเงิน แห่งสภาผู้แทนราษฎร คณะอนุกรรมการด้านการเงิน ภายใต้คณะกรรมการเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง แห่งวุฒิสภา

3. สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องและผลการพิจารณาของ ธปท.

ธปท. พิจารณาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั้งหมดแล้ว ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับวัตถุประสงค์และแนวทางการอนุญาตให้จัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา (Virtual Bank) ในภาพรวม โดยมีการให้ความคิดเห็นและการสอบถามรายละเอียดของหลักเกณฑ์เพิ่มในหลายประเด็น (รายละเอียดหน้า 2 – 15) ได้แก่

- ภาพรวมการเปิดให้จัดตั้ง Virtual Bank
- สิ่งที่ ธปท. อยากเห็น (Green Line) สิ่งที่ ธปท. ไม่อยากเห็น (Red Line) และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจของ Virtual Bank
- แนวทางการกำกับดูแล Virtual Bank
- แนวนโยบายด้านภูมิทัศน์ภาคการเงิน (financial landscape) ที่เกี่ยวข้องกับ Virtual Bank
- กระบวนการรับสมัคร Virtual Bank และการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดดำเนินการ

ทั้งนี้ ธปท. และกระทรวงการคลัง จะนำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวมาประกอบการจัดทำประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตจัดตั้งธนาคารพาณิชย์ไร้สาขา และประกาศ ธปท. ที่เกี่ยวข้อง (หลักเกณฑ์ฯ) โดยแบ่งออกเป็นประเด็นที่คงแนวทางเดิม และประเด็นที่จะขยายความเพิ่มเติม

สำหรับประเด็นที่จะขยายความเพิ่มเติมนั้น บางประเด็นมีความสำคัญและอาจกระทบต่อการตัดสินใจหรือการออกแบบแผนงานของผู้สมัคร รวมถึงรูปแบบการประกอบธุรกิจของ Virtual Bank ที่จะถูกจัดตั้ง ธปท. จึงได้นำความคิดเห็นที่ได้รับมาปรับปรุงแนวทางการอนุญาตให้จัดตั้ง Virtual Bank โดยขยายความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งจะเปิดรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชนอีกครั้ง ระหว่างวันที่ 19 มิถุนายน ถึง 4 กรกฎาคม 2566

นอกจากนี้ ธปท. จะชี้แจงรายละเอียดของหลักเกณฑ์ฯ รวมถึงขั้นตอนและวิธีการขอจัดตั้ง Virtual Bank ใน (1) ชุดคำถาม-คำตอบ ที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ธปท. และ (2) คู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งจะระบุขั้นตอน วิธีการ ระยะเวลา ตลอดจนรายการเอกสารหลักฐานและแบบคำขอที่เกี่ยวข้องกับการขอจัดตั้ง Virtual Bank ต่อไป

สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เกี่ยวข้องและผลการพิจารณาของ ธปท.

1. ภาพรวมการเปิดให้จัดตั้ง Virtual Bank

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>1.1 คุณสมบัติของผู้ขออนุญาตจัดตั้ง Virtual Bank (ผู้ขออนุญาตฯ) และ แนวทางการพิจารณาคัดเลือกในภาพรวม</p> <p>1.1.1 เสนอให้พิจารณาให้ใบอนุญาต Virtual Bank แก่ผู้ประกอบการหลากหลายประเภท โดยเฉพาะผู้ที่ไม่เคยประกอบธุรกิจ ธพ. มาก่อน เพื่อเพิ่มการแข่งขันในระบบการเงิน</p> <p>1.1.2 เสนอให้พิจารณาผ่อนผันให้ผู้ประกอบการต่างชาติซึ่งมีความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ถือหุ้นใน Virtual Bank ได้ในสัดส่วนเพิ่มขึ้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ ประชาชน 	<p>ธปท. จะขยายความในหลักเกณฑ์ และอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมในคู่มือสำหรับประชาชน</p> <p>1.1.1 ธปท. เปิดกว้างให้ผู้ที่มีคุณสมบัติสำคัญ 7 ข้อ¹ และสามารถดำเนินการตามสิ่งที่อยากเห็น (Green Line) ได้อย่างยั่งยืน โดยไม่นำไปสู่สิ่งที่ไม่อยากเห็น (Red Line)² ยื่นขอจัดตั้ง Virtual Bank ได้ ทั้งนี้ ผู้ขออนุญาตฯ อาจเป็นผู้ประกอบธุรกิจทางการเงิน (เช่น ธพ. หรือผู้ให้บริการทางการเงินที่มีใช้ ธพ.) ผู้ประกอบธุรกิจนอกภาคการเงิน หรือเป็นการร่วมลงทุนระหว่างผู้ประกอบการทางการเงินและนอกภาคการเงินที่มีคุณสมบัติข้างต้นก็ได้</p> <p>ทั้งนี้ ธปท. ไม่ได้กำหนดโควตาจำนวนใบอนุญาตตามประเภทผู้ขออนุญาตฯ ว่าต้องเป็นผู้ประกอบธุรกิจนอกภาคการเงินหรือนอกภาคการเงินจำนวนเท่าใด แต่จะพิจารณาคัดเลือกผู้ขออนุญาตฯ ทุกรายภายใต้หลักเกณฑ์เดียวกัน</p> <p>1.1.2 ผู้ขออนุญาตฯ ที่ประสงค์จะ (1) มีผู้ถือหุ้นใน Virtual Bank ในสัดส่วนที่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด และ (2) มีผู้ถือหุ้นต่างชาติในสัดส่วนที่เกินกว่าร้อยละ 25 แต่ไม่เกินร้อยละ 49 ของจำนวนหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงและจำหน่ายได้แล้วทั้งหมด สามารถยื่นขอผ่อนผันต่อ ธปท. ได้ ตามกรอบกฎหมายปัจจุบัน³ โดย ธปท. จะพิจารณาคุณสมบัติ ประวัติ และพฤติกรรมของผู้ถือหุ้นดังกล่าว ว่ามีความจำเป็น ความเหมาะสม และความสามารถที่จะสนับสนุนการประกอบธุรกิจ Virtual Bank ได้อย่างยั่งยืนหรือไม่ อาทิ ด้านฐานะการเงิน ธรรมาภิบาล ความเชี่ยวชาญและเครือข่ายทางธุรกิจที่จะมาช่วยสนับสนุนธุรกิจ Virtual Bank ได้ รวมทั้งอาจพิจารณากำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมในการผ่อนผันสัดส่วนการถือหุ้นเป็นรายกรณี</p> <p>ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจต่างชาติที่สนใจจัดตั้ง Virtual Bank ในไทยจึงสามารถร่วมกับพันธมิตรทางธุรกิจที่มีสัญชาติไทยยื่นขอจัดตั้ง Virtual Bank ในไทยได้ตามที่ชี้แจงในข้อ 1.1.1</p>

¹ คุณสมบัติสำคัญ 7 ข้อ ตามที่ปรากฏใน Consultation Paper ได้แก่ (1) มีรูปแบบการประกอบธุรกิจที่ตอบโจทย์ Green Line ได้อย่างยั่งยืน (2) มีธรรมาภิบาล (3) มีความเชี่ยวชาญในการให้บริการดิจิทัล ที่จะช่วยสนับสนุนให้ Virtual Bank นำเสนอ Green Line ได้ (4) มีการใช้เทคโนโลยีที่ยืดหยุ่น มั่นคง ปลอดภัย สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง และตอบสนองต่อสถานการณ์หรือความต้องการของผู้ใช้บริการที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างคล่องตัว (5) มีความสามารถในการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเงิน (6) มีความสามารถในการเข้าถึง บริหาร จัดการ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่หลากหลาย และ (7) มีฐานะการเงินแข็งแกร่ง

² กล่าวคือ Virtual Bank ต้องสามารถใช้เทคโนโลยี ข้อมูลที่หลากหลาย และความเชี่ยวชาญในการให้บริการดิจิทัล นำเสนอบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ (new value proposition) ผ่านช่องทางดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการของลูกค้าแต่ละกลุ่มได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่ยังเข้าถึงบริการทางการเงิน (unserved) และ กลุ่มที่ยังไม่ได้รับบริการทางการเงินอย่างเพียงพอและเหมาะสม (underserved) โดยไม่ก่อความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงิน ผู้ฝากเงิน และผู้บริโภคในวงกว้าง ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจการเงินและผู้ให้บริการที่อยู่ในประเทศไทยโดยรวม

³ มาตรา 18 และมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ตามลำดับ

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>1.1.3 ขอรบความชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคัดเลือกผู้สมควรได้รับใบอนุญาต Virtual Bank</p>		<p>1.1.3 ธพท. จะพิจารณาคัดเลือกผู้สมควรได้รับใบอนุญาต Virtual Bank อย่างรอบด้านและเป็นธรรม โดยจะกำหนดให้กระบวนการในการพิจารณาดังกล่าวมีความโปร่งใสและเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด และจะจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการเงินการธนาคาร ด้าน IT และด้านนวัตกรรมทางการเงิน ที่ไม่มีส่วนได้เสียหรือเกี่ยวข้องกับผู้ออกอนุญาตฯ มาทำหน้าที่ในการพิจารณาคำขออนุญาตจัดตั้ง Virtual Bank เพื่อเสนอคณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (กนส.) พิจารณา ก่อนที่ ธพท. จะเสนอรายชื่อผู้สมควรได้รับใบอนุญาตต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป</p>
<p>1.2 จำนวนผู้สมควรได้รับใบอนุญาต Virtual Bank</p> <p>เสนอเพิ่มจำนวนผู้สมควรได้รับใบอนุญาตให้มากกว่า 3 ราย หรือเปิดรับสมัครเพิ่มในรอบถัดไป เพื่อสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการและป้องกันการผูกขาด</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ หน่วยงานภาครัฐ ○ NGO ○ ประชาชน 	<p><u>ธพท. พิจารณาแล้วคงแนวทางเดิม</u> กล่าวคือ ในครั้งนี้เห็นควรเสนอผู้สมควรได้รับใบอนุญาตต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังไม่เกิน 3 ราย เนื่องจาก</p> <p>(1) Virtual Bank เป็น ธพ. ที่รับเงินฝากจากประชาชนในรูปแบบใหม่ที่ยังไม่เคยมีในไทย จึงเห็นควรเริ่มต้นจากจำนวนที่ไม่มากกว่า 3 ราย เพื่อคัดเลือกให้ได้คุณภาพและติดตามดูแล Virtual Bank ที่เปิดใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ฝากเงินและผู้ใช้บริการมีความเชื่อมั่น โดยให้ความสำคัญกับ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การคัดเลือกองค์ประกอบผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดที่จะเข้ามาช่วยตอบโจทย์ Green Line อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจการเงินไทยโดยรวม ● การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ Virtual Bank ที่เปิดใหม่ได้อย่างใกล้ชิด เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถมาช่วยตอบโจทย์ดังกล่าวได้จริง ไม่เลิกกิจการไปภายในระยะเวลาอันสั้นจนอาจกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ฝากเงินและผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ ในต่างประเทศที่ไม่จำกัดจำนวนใบอนุญาต พบว่ามี Virtual Bank บางแห่งต้องปิดกิจการ เนื่องจากใช้กลยุทธ์แข่งขันด้านราคา (เช่น ให้ดอกเบี้ยเงินฝากสูงมาก) เพื่อแย่งลูกค้าจากธนาคารพาณิชย์รายอื่น จนทำให้ฐานะและผลการดำเนินงานแย่และต้องปิดกิจการ ● การกำกับดูแล Virtual Bank ที่เปิดใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการบริหารความเสี่ยงและคุ้มครองผู้บริโภค เช่น การบริหารจัดการภัยทุจริตและการหลอกลวงทางการเงินที่เกิดขึ้นจากช่องทางออนไลน์ หรือการบริหารจัดการสภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ที่กระแสเงินสดไหลออกอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง <p>(2) ให้มีจำนวนผู้เล่นใหม่เข้ามาช่วยกระตุ้นการแข่งขันอย่างเหมาะสมกับระบบเศรษฐกิจการเงินไทย ไม่มากเกินไปจนกระทบต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน โดยเฉพาะในตลาดสินเชื่อรายย่อยที่ปัจจุบันมีการแข่งขันสูงอยู่แล้ว ซึ่งการมีผู้เล่นใหม่จำนวนมากเกินไปเข้ามาแข่งขันในตลาดนี้จะยิ่งกระตุ้นให้คนก่อนนั้นเกินตัว และยิ่งซ้ำเติมปัญหาหนี้ครัวเรือนของไทย อีกทั้งการแข่งขันที่มากเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อฐานะของ Virtual Bank เองในระยะยาว ซึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้ฝากเงิน และระบบการเงินโดยรวม</p>

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
		ทั้งนี้ ธปท. และกระทรวงการคลังจะติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ Virtual Bank อย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด หากการประเมินผลดำเนินงานหลังจากที่ Virtual Bank เปิดดำเนินการในระยะหนึ่งแล้ว เห็นว่า ควรมี Virtual Bank เพิ่มเติมในระบบสถาบันการเงิน เพื่อให้สามารถตอบโจทย์ Green Line ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทหรือสถานการณ์ของระบบเศรษฐกิจการเงินไทยในอนาคต ธปท. และกระทรวงการคลัง อาจพิจารณาเปิดรับคำขออนุญาตจัดตั้ง Virtual Bank เพิ่มเติมต่อไป
<p>1.3 การกำหนดทุนจดทะเบียนชำระแล้วขั้นต่ำ 5,000 ล้านบาท ณ วันเปิดดำเนินการ และทยอยเพิ่มเป็นไม่ต่ำกว่า 10,000 ล้านบาท ภายใน 5 ปีแรก</p> <p>เสนอลดทุนจดทะเบียนชำระแล้วขั้นต่ำในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีแรกของการดำเนินการ (Phasing) หรือไม่กำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำ หรือกำหนดให้แตกต่างกันตามลักษณะและความเสี่ยงของผู้ขออนุญาตฯ แต่ละราย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ NGO 	<p>ธปท. พิจารณาแล้วคงแนวทางเดิม คือ กำหนดทุนจดทะเบียนชำระแล้วขั้นต่ำ 5,000 ล้านบาท เนื่องจาก</p> <p>(1) ในช่วงเริ่มต้น Virtual Bank ต้องลงทุนเพื่อรองรับการสร้างธุรกิจในรูปแบบใหม่ที่ให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัล โดยเฉพาะการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและด้านบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาและนำเสนอบริการในรูปแบบใหม่ รวมทั้งต้องมีเงินทุนเพียงพอรองรับการขยายกิจการและการดำเนินงานที่อาจประสบภาวะขาดทุนในช่วงเริ่มต้น</p> <p>(2) การมีทุนจดทะเบียนในระดับที่ไม่ต่ำจนเกินไปจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ฝากเงินและผู้ใช้บริการ Virtual Bank ที่เพิ่งเปิดดำเนินการ</p> <p>นอกจากนี้ ทุนจดทะเบียนชำระแล้วขั้นต่ำที่ 5,000 ล้านบาท อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของทุนจดทะเบียนจริง ณ วันเปิดดำเนินการของ Virtual Bank ในฮ่องกง (5,000 ล้านบาท) และเกาหลีใต้ (7,000 ล้านบาท)</p>

2. สิ่งที่ ธปท. อยากเห็น (Green Line) สิ่งที่ ธปท. ไม่อยากเห็น (Red Line) และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจของ Virtual Bank

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>2.1 สิ่งที่ ธปท. อยากเห็น (Green Line) ตลอดจนขอบเขตการประกอบธุรกิจและให้บริการของ Virtual Bank</p> <p>เสนอให้</p> <p>2.1.1 ระบุให้ชัดเจนว่าขอบเขตการประกอบธุรกิจของ Virtual Bank เป็นอย่างไร สามารถให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้ากลุ่มใดได้บ้าง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ ประชาชน 	<p>ธปท. จะขยายความให้ชัดเจนขึ้นในชุดคำถาม-คำตอบที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ธปท. กล่าวคือ</p> <p>2.1.1 Virtual Bank สามารถประกอบธุรกิจ ธพ. ได้เต็มรูปแบบในลักษณะไร้สาขาและให้บริการลูกค้าได้ทุกกลุ่มเหมือน ธพ. ในปัจจุบัน โดย ธปท. อยากเห็น Virtual Bank นำเสนอบริการทางการเงินรูปแบบใหม่ที่ครบวงจรและเหมาะสมกับลูกค้าแต่ละกลุ่ม โดยให้ความสำคัญกับบริการทางการเงินที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพและวินัยทางการเงินแก่ลูกค้ารายย่อยและ SMEs โดยเฉพาะกลุ่ม underserved และกลุ่ม unserved ตามที่ระบุใน Green Line</p>

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>2.1.2 กำหนดนิยามกลุ่มลูกค้าที่ยังไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม (underserved) และกลุ่มที่ยังเข้าไม่ถึงบริการทางการเงิน (unserved)</p> <p>2.1.3 กำหนดสัดส่วนขั้นต่ำที่ Virtual Bank จะให้บริการแก่กลุ่ม underserved หรือ unserved อย่างชัดเจน เพื่อให้ Virtual Bank สามารถดำเนินการให้บริการธุรกรรมประเภทการส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินตามที่ ธปท. กำหนด</p>		<p>2.1.2 และ 2.1.3 ธปท. จะยกตัวอย่างกลุ่มลูกค้า underserved และ unserved (เช่น กลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อย ไม่มีรายได้ประจำ หรือไม่มีประวัติทางการเงินยาวนานพอ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบ เป็นต้น) ให้ชัดเจนขึ้นในชุดคำถาม-คำตอบ ที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ธปท. อย่างไรก็ตาม ธปท. จะไม่กำหนดนิยามกลุ่ม underserved และ unserved ไว้อย่างเฉพาะเจาะจง แต่จะเปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาประกอบธุรกิจ Virtual Bank สามารถกำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมายดังกล่าว พร้อมอธิบายเหตุผลสนับสนุนที่น่าเชื่อถือ รวมถึงกำหนดเป้าหมายดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการให้บริการแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายดังกล่าวได้เอง เพื่อให้เป็นไปตามโอกาสทางธุรกิจและความถนัดของผู้สนใจเข้ามาประกอบธุรกิจ Virtual Bank แต่ละราย</p> <p>อนึ่ง ในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีแรกของการดำเนินการ (Phasing) ธปท. จะติดตามผลการดำเนินงานของ Virtual Bank อย่างใกล้ชิด ซึ่งรวมถึงการดำเนินงานของ Virtual Bank เมื่อเทียบกับเป้าหมายดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการให้บริการแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมายที่ผู้ขออนุญาตฯ เสนอในแผนธุรกิจตอนยื่นขอจัดตั้งด้วย</p>
<p>2.2 สิ่งที่ ธปท. ไม่อยากเห็น (Red Line)</p> <p>ขอทราบความชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะการประกอบธุรกิจที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงิน ผู้ฝากเงิน และผู้บริโภคในวงกว้าง</p>	<p>○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน</p>	<p>ธปท. จะขยายความ Red Line ให้ชัดเจนขึ้นในหลักเกณฑ์ฯ กล่าวคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● การประกอบธุรกิจในรูปแบบที่ไม่ยั่งยืน จนก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการดำเนินธุรกิจของ Virtual Bank และผู้ฝากเงิน อาทิ การใช้กลยุทธ์ขยายธุรกิจที่ไม่ได้คำนึงถึงความเสี่ยงหรือผลกระทบต่อฐานะความมั่นคงของ Virtual Bank อย่างเพียงพอ ● กระตุ้นการแข่งขันอย่างไม่เหมาะสม จนก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพของระบบการเงิน อาทิ การแข่งขันเพื่อแย่งลูกค้าด้วยกลยุทธ์ด้านราคาซึ่งจะไม่สามารถอยู่รอดได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว และก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้ฝากเงินและระบบการเงิน การแข่งขันปล่อยสินเชื่อที่กระตุ้นให้เกิดการก่อหนี้เกินตัว ● การเอื้อประโยชน์แก่ผู้ถือหุ้น⁴ บริษัทในเครือของผู้ถือหุ้น หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง⁵ รวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในลักษณะที่ให้อำนาจตลาดของผู้ถือหุ้น บริษัทในเครือของผู้ถือหุ้น หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ Virtual Bank อย่างไม่เหมาะสม จนนำไปสู่การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมและกระทบต่อผู้บริโภค อาทิ <ul style="list-style-type: none"> ○ การที่ Virtual Bank ทำธุรกรรมที่ไม่สอดคล้องกับความเสี่ยงเพื่อเอื้อประโยชน์แก่บริษัทในเครือของผู้ถือหุ้น

⁴ ผู้ถือหุ้น ในที่นี้ หมายความว่า บุคคลที่ถือหุ้นของ Virtual Bank ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมมากกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมด

⁵ กิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง หมายความว่า บริษัทที่ Virtual Bank กรรมการของ Virtual Bank ผู้มีอำนาจในการจัดการของ Virtual Bank หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลเหล่านี้ ถือหุ้นรวมกันเกินร้อยละ 10 ของจำนวนหุ้นที่จำหน่ายได้แล้วทั้งหมดของบริษัทนั้น ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา 49 แห่ง พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
		<ul style="list-style-type: none"> ○ การที่ Virtual Bank มีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการใช้อำนาจตลาดอย่างไม่เป็นธรรม หรือการกำหนดเงื่อนไขที่ผู้มัดคู้ค่าทางธุรกิจของกลุ่มบริษัทในเครือของผู้ถือหุ้น ให้ต้องใช้บริการทางการเงินกับ Virtual Bank ที่ผู้ขออนุญาตฯ ถู้อื่นเท่านั้น ○ การที่ Virtual Bank กีดกันหรือสร้างอุปสรรคในการส่งข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกค่าขอให้ส่งหรือโอนไปยังผู้ให้บริการรายอื่น ภายใต้สิทธิของลูกค้าตามกฎหมาย
<p>2.3 ช่องทางการให้บริการ</p> <p>ความเห็นแตกต่างกัน 2 แนวทาง ดังนี้</p> <p>กลุ่มที่หนึ่ง เสนอให้ Virtual Bank ให้บริการผ่านช่องทางกายภาพ (physical channel) ได้ โดยเฉพาะในช่วงแรก เพื่อให้บริการกลุ่มลูกค้า underserved และ unserved ที่ไม่คุ้นชินกับระบบดิจิทัล รวมถึงให้บริการแก่ลูกค้าในยามฉุกเฉิน อาทิ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ การมีสาขาอิเล็กทรอนิกส์ของตนเอง อาทิ เครื่องถอนเงินสดอัตโนมัติ (ATM) และเครื่องฝากเงินสดอัตโนมัติ (CDM) ○ การแต่งตั้งตัวแทนทางการเงิน (banking agent) ให้ทำหน้าที่ได้หลากหลาย โดยไม่จำกัดแค่บริการฝากและถอนเงินสด ○ การตั้งจุดสำหรับการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) ○ การใช้บุคลากรทวงถามหนี้ หรือประเมินหลักประกัน หรือลงพื้นที่/โทรศัพท์ให้คำแนะนำแก่ลูกค้า 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ หน่วยงานภาครัฐ ○ ประชาชน 	<p>รพท. พิจารณาแล้วคงแนวทางเดิม และจะอธิบายหลักเกณฑ์ด้านช่องทางการให้บริการให้ชัดเจนขึ้น ในชุดคำถาม-คำตอบที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ รพท. กล่าวคือ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Virtual Bank ต้องให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลเป็นหลัก เพื่อลดต้นทุนการดำเนินงานในส่วนของพนักงานและอาคารสถานที่ รวมทั้งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ Virtual Bank นำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินในรูปแบบใหม่ที่ตรงกับความต้องการลูกค้า โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และสนับสนุนการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล ● อย่างไรก็ตาม Virtual Bank สามารถให้บริการรับฝากเงิน (cash-in) และถอนเงิน (cash-out) ผ่านตัวแทนทางการเงิน (banking agent) หรือเครือข่ายของผู้ให้บริการอื่น เช่น ATM pool ได้ เพื่อสนับสนุนลูกค้าบางกลุ่มที่ยังจำเป็นต้องใช้เงินสด ในช่วงที่ระบบการเงินไทยยังไม่พร้อมเข้าสู่กระบวนการดิจิทัลอย่างเต็มรูปแบบ ทั้งนี้ Virtual Bank ต้องไม่พึ่งพาช่องทางดังกล่าวมากเกินไปจนสมควร โดยผู้ขออนุญาตจัดตั้ง Virtual Bank สามารถขอให้บริการผ่านช่องทางดังกล่าวได้ในขั้นตอนการยื่นคำขออนุญาต โดยจะต้องเสนอแผนการทยอยลดการให้บริการฝากและถอนเงินสดผ่าน ATM และ CDM ของผู้ให้บริการอื่น และ/หรือ banking agent มาด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางทยอยลดการใช้เงินสด ● สำหรับการให้บริการที่ไม่ก่อให้เกิดธุรกรรมทางการเงินนั้น Virtual Bank อาจดำเนินการเองหรือแต่งตั้งพันธมิตรทางธุรกิจ (business partner) เพื่อดำเนินการแทนได้ เช่น การตั้งจุดสำหรับการทำ KYC การใช้บุคลากรเพื่อทวงถามหนี้หรือประเมินหลักประกัน เป็นต้น โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ รพท. กำหนด⁶ ซึ่งรวมถึงการให้สถาบันการเงินต้องดำเนินการในงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ (strategic function) ด้วยตนเอง

⁶ เช่น ประกาศ รพท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การใช้บริการจากพันธมิตรทางธุรกิจ (business partner) ของสถาบันการเงิน และประกาศ รพท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC) สำหรับการเปิดบัญชีเงินฝากของสถาบันการเงิน

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>กลุ่มที่สอง เสนอให้ Virtual Bank ให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลเป็นหลัก เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่ต้องการลดต้นทุนการดำเนินงานในส่วนของพนักงานและอาคารสถานที่ และสนับสนุนการเข้าสู่เศรษฐกิจดิจิทัล</p>		
<p>2.4 เงื่อนไขการประกอบธุรกิจในช่วงระยะเวลา 3-5 ปีแรกของการดำเนินการ (Phasing) และเงื่อนไขในการประเมินความพร้อมในการเข้าสู่ช่วงที่ดำเนินธุรกิจเต็มรูปแบบ (Full-functioning)</p> <p>2.4.1 ขอทราบความชัดเจนว่า ธพท. จะกำหนดเงื่อนไขการประกอบธุรกิจในช่วง Phasing อย่างไร (เช่น จำกัดขอบเขตการทำธุรกิจหรือไม่ หรือสามารถเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นได้หรือไม่) รวมทั้งเสนอให้ ธพท. กำหนดเงื่อนไขดังกล่าวให้สอดคล้องกับความเสี่ยงของธุรกิจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ หน่วยงานภาครัฐ 	<p>ธพท. จะขยายความให้ชัดเจนขึ้นในหลักเกณฑ์ฯ และชุดคำถาม-คำตอบที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ธพท.</p> <p>2.4.1 ในช่วง Phasing ธพท. จะกำกับดูแลการดำเนินธุรกิจและการออกผลิตภัณฑ์ของ Virtual Bank อย่างใกล้ชิด โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Virtual Bank ที่มีความพร้อมในการให้บริการและสามารถดำเนินการในส่วนที่เป็น core business ได้ตามแผนธุรกิจที่เสนอ ธพท. ก็สามารถให้บริการตามแผนธุรกิจของตนได้ ภายใต้ขอบเขตธุรกิจเดียวกันกับ ธพท. ในปัจจุบัน แต่หาก ธพท. เห็นว่า Virtual Bank ไม่มีความพร้อมเพียงพอในการให้บริการหรือดำเนินการธุรกิจ หรือธุรกรรมที่จะดำเนินการหรืออยู่ระหว่างดำเนินการอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงของ Virtual Bank ระบบการเงิน หรือผู้บริโภคในวงกว้าง ธพท. อาจพิจารณาสั่งการให้แก้ไข ชะลอหรือจำกัดการให้บริการหรือการทำธุรกรรม หรือกำหนดให้ Virtual Bank ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพิ่มเติมตามความเหมาะสม นอกจากนี้ Virtual Bank จะต้องหารือ ธพท. หากมีการปรับแผนธุรกิจที่มีความแตกต่างจากตอนยื่นขอจัดตั้งอย่างมีนัยสำคัญ ● ห้าม Virtual Bank เปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นที่มีนัยต่อความสำเร็จของ Virtual Bank⁷ ในช่วง Phasing เว้นแต่ได้รับอนุญาตจาก ธพท. ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันสมควร เนื่องจากในช่วงเริ่มต้นกิจการ ผู้ถือหุ้นดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการสร้างธุรกิจ Virtual Bank ตามที่ได้รับอนุญาต ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นดังกล่าวในช่วงนี้อาจส่งผลกระทบต่อ Virtual Bank อย่างมีนัยได้ ● กรรมการและผู้มีอำนาจในการจัดการที่มีบทบาทหรือดำรงตำแหน่งสำคัญใน Virtual Bank ต้องเป็นบุคคลเดียวกันทั้งตอนยื่นคำขอจัดตั้งและการเปิดดำเนินการตลอดช่วง Phasing เว้นแต่มีเหตุจำเป็น ให้หารือและขออนุญาต ธพท. เป็นรายการ⁸

⁷ ผู้ถือหุ้นของ Virtual Bank ที่ ธพท. พิจารณาแล้วเห็นว่าจะเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินธุรกิจของ Virtual Bank ให้สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินได้ตามแผนธุรกิจที่นำเสนอไว้กับ ธพท. ซึ่งหากมีการเปลี่ยนแปลงผู้ถือหุ้นดังกล่าวแล้วจะส่งผลกระทบต่อความสามารถและความสำเร็จในการดำเนินงานตามแผนธุรกิจดังกล่าว

⁸ ในขั้นตอนการยื่นขออนุญาต ให้ผู้ขออนุญาตฯ ระบุชื่อบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งต่อไปนี้ (1) ประธานคณะกรรมการของสถาบันการเงิน (2) กรรมการที่มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีหรือการให้บริการดิจิทัลอย่างน้อย 3 ปี (3) ผู้บริหารในตำแหน่งสูงสุด และ (4) ผู้บริหารระดับสูงสุดในด้านเทคโนโลยี สำหรับตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงสุดในด้านอื่น ๆ อาทิ ด้านกำกับปฏิบัติตามเกณฑ์ ด้านความเสี่ยง และด้านความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้ผู้ขออนุญาตฯ ระบุคุณลักษณะ ความสามารถ และประสบการณ์ของผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว ให้ ธพท. รับทราบตั้งแต่ตอนยื่นคำขอจัดตั้งเป็นอย่างน้อย

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>2.4.2 ขอรบความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการและกรอบเวลาของการประเมินความพร้อมเพื่อเข้าสู่ช่วง Full-functioning รวมถึงการขยายระยะเวลาของช่วง Phasing หากไม่ผ่านการประเมิน</p>		<p>2.4.2 เมื่อ Virtual Bank เปิดดำเนินการครบ 5 ปี ธปท. จะประเมินความพร้อม พฤติกรรม รวมถึงผลการดำเนินงานที่ดีขึ้นและยั่งยืนของ Virtual Bank ทั้งในด้าน Green Line และ Red Line เพื่อพิจารณาให้ Virtual Bank เข้าสู่ช่วง Full-functioning โดยเฉพาะ</p> <ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่สอดคล้องกับ Green Line โดยให้ความสำคัญกับการตอบโจทย์ผู้ใช้บริการรายย่อยและ SMEs กลุ่ม underserved และ unserved ได้อย่างมีนัยสำคัญ ตามที่ Virtual Bank ได้นำเสนอดัชนีชี้วัดความสำเร็จในแผนธุรกิจและ ธปท. ได้เห็นชอบแล้ว การมีผลการดำเนินงานที่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยมีโอกาสขยายธุรกิจ และสร้างรายได้หรือผลกำไรได้อย่างยั่งยืน การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การกำกับดูแลอย่างเคร่งครัด รวมถึงไม่มีพฤติกรรมการแข่งขัน เอื้อประโยชน์ หรือใช้อำนาจตลาดของผู้ถือหุ้น กลุ่มบริษัทในเครือของผู้ถือหุ้น หรือกิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อ Virtual Bank อย่างไม่เหมาะสม จนอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพระบบการเงินหรือส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคในวงกว้าง เช่น การก่อกวนเกินตัว หรือการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม เป็นต้น <p>เมื่อครบ 5 ปีแล้ว หาก ธปท. เห็นว่า Virtual Bank ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแนวทางข้างต้นโดยมีเหตุอันสมควรและ Virtual Bank มีแผนปรับปรุงแก้ไขที่ชัดเจน ธปท. อาจพิจารณาให้ขยายระยะเวลาของช่วง Phasing ออกไปเกินกว่า 5 ปีได้ตามความเหมาะสมเป็นรายกรณี แต่ไม่เกิน 1 ครั้ง โดย ธปท. จะกำหนดให้การขยายระยะเวลาดังกล่าวสอดคล้องกับลักษณะปัญหาและแผนปรับปรุงแก้ไขของ Virtual Bank</p> <p>ทั้งนี้ Virtual Bank ที่เปิดดำเนินการไปแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี และสามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด อาจขอให้ ธปท. พิจารณาให้เข้าสู่ช่วง Full-functioning ได้</p>

3. แนวทางการกำกับดูแล Virtual Bank

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>3.1 การกำกับดูแล Virtual Bank ที่สอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมายหลัก ซึ่งเป็นกลุ่ม underserved และ unserved</p> <p>3.1.1 เสนอให้กำกับดูแลด้านความเสี่ยงและความมั่นคงของ Virtual Bank ให้รัดกุมสอดคล้องกับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย ซึ่งอาจมีความเสี่ยงด้านเครดิตสูงกว่ากลุ่ม</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ หน่วยงานภาครัฐ 	<p>ธปท. พิจารณาแล้วคงแนวทางเดิมสำหรับ 3.1.1 และรับพิจารณา 3.1.2 โดย</p> <p>3.1.1 Virtual Bank จะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การกำกับดูแลด้านความเสี่ยง ความมั่นคง และการคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินที่ ธปท. กำหนด เช่นเดียวกับ ธพ. ในปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตที่ Virtual Bank จะต้องบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงและลักษณะของกลุ่มลูกค้า ซึ่ง ธปท. จะกำกับดูแลและตรวจสอบ Virtual Bank อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง (ongoing)</p>

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>ลูกค้าของ ธพ. ในปัจจุบัน และอาจมีความเสี่ยงที่ Virtual Bank จะไม่ได้วิเคราะห์ความเสี่ยงของลูกค้าอย่างรัดกุมเพียงพอ</p> <p>3.1.2 เสนอให้ผ่อนปรนหลักเกณฑ์บางประการเพื่อเอื้อให้ Virtual Bank สามารถให้บริการลูกค้ากลุ่มเป้าหมายได้ เช่น ให้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของกลุ่มลูกค้าได้อย่างยืดหยุ่นมากขึ้น ซึ่งอาจจำเป็นต้องสูงกว่าเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อที่ทางการกำหนดสำหรับลูกค้า underserved หรือ unserved บางกลุ่ม</p>		<p>3.1.2 ธพ. จะนำข้อเสนอให้ผ่อนปรนการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อรายย่อยให้สูงกว่าเพดานปัจจุบันมาประกอบการพิจารณา โดยระหว่างนี้ให้ผู้ขออนุญาตฯ จัดทำแผนธุรกิจในส่วนของสินเชื่อรายย่อยภายใต้เพดานอัตราดอกเบี้ยตามเกณฑ์ปัจจุบันไปก่อน ทั้งนี้ ธพ. อยู่ระหว่างพิจารณาแนวนโยบาย risk-based pricing ที่เหมาะสมกับผู้ให้บริการทั้ง ธพ. (รวมถึง Virtual Bank) และผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อยที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank) โดยภายใต้แนวทางดังกล่าว ลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำกว่าเพดานอัตราดอกเบี้ยจะต้องได้รับดอกเบี้ยที่ต่ำลง และลูกหนี้กลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงกว่าเพดานอัตราดอกเบี้ยจะมีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้มากขึ้นและในราคาที่ดีกว่าการกู้ยืมในระบบ</p>
<p>3.2 การกำกับดูแลการให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลและการคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>เสนอว่าการกำกับดูแล Virtual Bank ซึ่งให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลเป็นหลัก ต้องให้ความสำคัญกับ</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ความต่อเนื่องในการให้บริการของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ○ การป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ ○ การดูแล ให้ความรู้ และเยียวยาลูกค้า เกี่ยวกับอาชญากรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ○ การจัดเก็บข้อมูลลูกค้าในระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างถูกต้อง แม่นยำ และนำไปใช้ได้ในทางกฎหมาย 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ หน่วยงานภาครัฐ ○ NGO 	<p>ธพ. เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำกับดูแล Virtual Bank ของ ธพ. ดังนี้</p> <p>(1) ธพ. มีการกำกับดูแล Virtual Bank ทั้งในแง่ความเสี่ยง ความมั่นคง และการคุ้มครองผู้บริโภคภายใต้กรอบหลักเกณฑ์เดียวกันกับ ธพ. ในปัจจุบันตามหลัก risk proportionality หรือกำกับตามระดับความเสี่ยง โดยสำหรับ Virtual Bank ที่ให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลเป็นหลักนั้น ธพ. ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเพื่อรับมือภัยไซเบอร์ ทั้งการประเมินความเสี่ยง การป้องกัน การตรวจจับ และการตอบสนองต่อเหตุการณ์ ให้ได้ตามมาตรฐานสากล รวมทั้งการคุ้มครองดูแลผู้ใช้บริการทางการเงินผ่านช่องทางดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องมีความเข้มงวดในขั้นตอนการตรวจสอบพิสูจน์ตัวตนของลูกค้า การให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินอย่างถูกต้องครบถ้วน และการขอความยินยอมในการใช้ข้อมูลลูกค้าอย่างเหมาะสม</p> <p>นอกจากนี้ Virtual Bank จะต้องปฏิบัติตามเกณฑ์กำกับดูแลโดยเฉพาะในบางเรื่อง ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Virtual Bank ต้องมีระบบ IT ที่สามารถรองรับการให้บริการผ่านช่องทางดิจิทัลได้อย่างต่อเนื่อง โดยต้องหยุดชะงักไม่เกิน 8 ชั่วโมงใน 1 รอบปีปฏิทิน นอกจากนี้ ในแต่ละครั้ง ต้องใช้ระยะเวลากู้คืนระบบให้กลับมาให้บริการได้ไม่เกิน 2 ชั่วโมง ● Virtual Bank ต้องไม่ใช่ระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญ เช่น ระบบ Core Banking ระบบ Mobile Banking และระบบ Internet Banking ร่วมกับสถาบันการเงินอื่น

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>○ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย</p>		<ul style="list-style-type: none"> ● Virtual Bank ต้องมีแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (business continuity plan) ที่ระบุขั้นตอนให้ลูกค้าสามารถทำธุรกรรมได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น การถอนเงินสด <p>(2) ธปท. จะประเมินความพร้อมของผู้ได้รับคัดเลือกให้จัดตั้ง Virtual Bank ตั้งแต่ก่อนเปิดดำเนินการ รวมถึงมีการกำกับดูแลและตรวจสอบ Virtual Bank อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องเมื่อเปิดดำเนินการแล้ว ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ก่อนเปิดดำเนินการ ธปท. จะประเมินความพร้อมของผู้ได้รับคัดเลือกให้จัดตั้ง Virtual Bank ว่ามีการออกแบบระบบอย่างเหมาะสมและผ่านการทดสอบ ซึ่งหากระบบงานของ Virtual Bank ยังไม่มีความพร้อมเพียงพอ ธปท. จะสั่งการให้ปรับปรุงแก้ไขให้แล้วเสร็จก่อน จึงจะเปิดให้บริการได้ ● หลังเปิดดำเนินการไปแล้ว หากพบกรณีที่ Virtual Bank ไม่สามารถปฏิบัติตามเกณฑ์ได้ เช่น ระบบ IT หยุดชะงักเป็นเวลานานเกินกว่าที่กำหนด ธปท. จะสั่งการให้ปรับปรุงแก้ไข รวมถึงอาจมีบทลงโทษตามกรอบกฎหมาย <p>(3) การป้องกันและบริหารจัดการภัยทุจริตและการหลอกลวงทางการเงินที่เกิดขึ้นบนช่องทางออนไลน์นั้น ธปท. ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง⁹ เพื่อผลักดันมาตรการที่จะช่วยป้องกัน ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งล่าสุดได้มีการออก พ.ร.ก. มาตรการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยี พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินนั้น ธปท. ได้กำหนดให้สถาบันการเงินทุกแห่ง ซึ่งรวมถึง Virtual Bank ที่จะจัดตั้งในอนาคต ต้องปฏิบัติตามแนวนโยบาย ธปท. ว่าด้วยการบริหารจัดการภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน เพื่อให้สถาบันการเงินมีแนวทางป้องกัน ตรวจสอบภัยทุจริต ตอบสนองและรับมือต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อลดปัญหาภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน ตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหาให้ผู้ใช้บริการทางการเงินได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เช่น การอายัดบัญชีผิดปกติของสถาบันการเงิน และการซื้อขายบัญชีม้า เป็นต้น</p>

⁹ สมาคมธนาคารไทย สมาคมสถาบันการเงินของรัฐ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>3.3 การใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกในงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Outsourcing)</p> <p>3.3.1 เสนอให้สื่อสารให้ชัดเจนว่า Virtual Bank สามารถใช้บริการ cloud computing จากผู้ให้บริการภายนอกได้หรือไม่</p> <p>3.3.2 เสนอให้สื่อสารให้ชัดเจนว่า Virtual Bank สามารถ outsource ระบบ Core Banking ได้หรือไม่ ในกรณีใดบ้าง เช่น ใช้บริการระบบ Core Banking ร่วมกับสถาบันการเงินอื่นได้หรือไม่</p>	<p>○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน</p>	<p>3.3.1 ธปท. จะขยายความให้ชัดเจนขึ้นในหลักเกณฑ์ฯ และชุดคำถาม-คำตอบที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ธปท. กล่าวคือ Virtual Bank สามารถใช้บริการจากผู้ให้บริการภายนอกในงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT outsourcing) ซึ่งรวมถึงการใช้บริการ public cloud computing ได้ โดยจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ¹⁰ รวมถึงมีมาตรการป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว</p> <p>3.3.2 ธปท. จะขยายความให้ชัดเจนขึ้นในหลักเกณฑ์ฯ โดย Virtual Bank สามารถ outsource การพัฒนาระบบงานหลักแก่ผู้ให้บริการภายนอกได้ อย่างไรก็ตาม Virtual Bank จะต้องไม่ใช้งานระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญ เช่น ระบบ Core Banking ระบบ Mobile Banking และระบบ Internet Banking ร่วมกับสถาบันการเงินอื่น เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความเสี่ยงเชื่อมโยงและการพึ่งพาซึ่งกัน (contagion risk) ความเสี่ยงด้านข้อมูลรั่วไหล และความเสี่ยงด้านภัยคุกคามด้านไซเบอร์</p>
<p>3.4 การใช้บุคลากรร่วมกับธุรกิจอื่น</p> <p>ขอทราบความชัดเจนว่า Virtual Bank สามารถใช้บุคลากร (เช่น กรรมการผู้บริหาร) ร่วมกับสถาบันการเงินแห่งอื่นที่มีความเกี่ยวข้อง ได้ในกรณีใดบ้าง</p>	<p>○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน</p>	<p>ธปท. จะขยายความให้ชัดเจนขึ้นในหลักเกณฑ์ฯ และชุดคำถาม-คำตอบที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ธปท. กล่าวคือ ห้าม Virtual Bank แต่งตั้งกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน¹¹ ที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือพนักงาน ของสถาบันการเงินอื่นในเวลาเดียวกัน เพื่อป้องกันความขัดแย้งทางผลประโยชน์ที่อาจเกิดขึ้น และเพื่อให้บุคลากรดังกล่าวสามารถอุทิศเวลาในการบริหารจัดการงานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นไปตามกรอบกฎหมายปัจจุบัน¹² อย่างไรก็ตาม ธปท. อาจพิจารณาอนุญาตเป็นรายกรณี หากพนักงานที่ไม่ใช่ผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงินอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ผู้มีอำนาจในการจัดการของ Virtual Bank เต็มเวลา (full secondment)</p>

¹⁰ ประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ของสถาบันการเงิน

¹¹ อ้างอิงคำนิยาม “ผู้มีอำนาจในการจัดการ” ตาม มาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และ “ที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน” ตามประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

¹² มาตรา 24 (6) แห่งพ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

4. แนวนโยบายอื่น ๆ ด้านภูมิทัศน์ภาคการเงิน (financial landscape) ที่เกี่ยวข้องกับ Virtual Bank

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินอย่างเท่าเทียมกัน</p> <p>เสนอให้ Virtual Bank สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานกลาง (เช่น ระบบการชำระเงิน ระบบพิสูจน์และยืนยันตัวตนทางดิจิทัล) ได้อย่างเท่าเทียมด้วยต้นทุนที่เหมาะสมกับผู้ให้บริการรายอื่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน ○ ประชาชน 	<p>รพท. เห็นว่า Virtual Bank เป็นหนึ่งในผู้ให้บริการทางการเงิน ที่ควรเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่สำคัญได้ด้วยต้นทุนที่เหมาะสมตามหลักการ open infrastructure ภายใต้มาตรฐานและการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม ทั้งนี้ รพท. อยู่ระหว่างหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงแนวทางการเปิดให้ผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ (รวมถึง Virtual Bank) ให้สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบการชำระเงินและด้านการยืนยันตัวตนรูปแบบดิจิทัล ด้วยต้นทุนที่เหมาะสม เท่าเทียม และเป็นธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ แข่งขันกันพัฒนาบริการทางการเงินให้ตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้ดียิ่งขึ้น</p>

5. กระบวนการรับสมัคร Virtual Bank และการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดดำเนินการ

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>5.1 รายละเอียดของการยื่นคำขอ</p> <p>ขอทราบความชัดเจนในด้าน</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ เอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ในการยื่นคำขอจัดตั้ง Virtual Bank ตลอดจนการขอผ่อนผันการถือหุ้นใน Virtual Bank เกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ○ การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงิน จะต้องนำธุรกิจใดเข้ามาในกลุ่มบ้าง ○ รายละเอียดที่ต้องระบุในแผนรองรับกรณีเลิกกิจการ (Exit Plan) และจุดเริ่มดำเนินการตามแผนรองรับกรณีเลิกประกอบกิจการ (Exit Trigger) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน 	<p>รพท. จะขยายความให้ชัดเจนขึ้นในหลักเกณฑ์ฯ ชุดคำถาม-คำตอบ และคู่มือสำหรับประชาชนที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ รพท.</p>

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>5.2 การรับรองและการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอกในการยื่นขอจัดตั้ง Virtual Bank</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ขอบเขตการรับรองประมาณการข้อมูลทางการเงิน และการประเมินแผนการดำเนินงานด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ของผู้เชี่ยวชาญภายนอก ○ คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญภายนอก 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน 	<p>รพท. จะขยายความให้ชัดเจนขึ้นในหลักเกณฑ์ฯ ชุดคำถาม-คำตอบ และคู่มือสำหรับประชาชนที่จะเผยแพร่ทางเว็บไซต์ รพท. โดยผู้ขออนุญาตฯ จะต้องแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีคุณสมบัติตามที่ รพท. กำหนด เพื่อ (1) รับรองประมาณการข้อมูลทางการเงิน และ (2) ประเมินแผนการดำเนินงานด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้</p> <p>(1) การรับรองประมาณการข้อมูลทางการเงิน (Financial Projection)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ขอบเขตการรับรอง: ประมาณการข้อมูลทางการเงินต้องได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญภายนอกในแง่ของข้อสมมติ¹³และความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่เหมาะสม ในลักษณะการให้ความเชื่อมั่นในระดับพอประมาณ (moderate level of assurance) อันเป็นไปตามมาตรฐานงานที่ให้ความเชื่อมั่นที่เกี่ยวข้องของสภาวิชาชีพบัญชี¹⁴ ● คุณสมบัติของผู้รับรอง: <ul style="list-style-type: none"> ○ มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดทำแผนธุรกิจหรือตรวจสอบการเงินที่เกี่ยวข้องกับ Virtual Bank แห่งอื่นหรือธนาคารพาณิชย์ในส่วนที่มีการให้บริการ digital banking เช่น mobile banking หรือ internet banking ○ เป็นผู้สอบบัญชีซึ่งได้รับการขึ้นทะเบียน และได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี (Certified Public Accountant: CPA) ○ ความเป็นอิสระ หรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนธุรกิจ และประมาณการข้อมูลทางการเงิน โดยอาจเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทเดียวกับผู้ที่ช่วยจัดทำแผนธุรกิจ หรือประมาณการข้อมูลทางการเงินของผู้ขออนุญาตฯ แต่ต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนหรือประมาณการดังกล่าว และต้องแยกทีมงานกับผู้ที่ช่วยจัดทำแผนธุรกิจ หรือประมาณการข้อมูลทางการเงินของผู้ขออนุญาตฯ อย่างชัดเจน <p>(2) การประเมินแผนการดำเนินงานด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (แผนการดำเนินงานด้าน IT) ณ ตอนยื่นขอจัดตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ขอบเขตการประเมิน: ต้องครอบคลุมเนื้อหาอย่างน้อย ดังต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> ○ ความสมเหตุสมผลของแผนการดำเนินงานด้าน IT ที่สอดคล้องกับแผนธุรกิจของ Virtual Bank ○ ความเพียงพอเหมาะสมของแผนการดำเนินงานด้าน IT ซึ่งครอบคลุมถึงแนวทางการกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT โครงสร้างองค์กรที่เหมาะสม (governance) แนวทางการให้บริการที่ยืดหยุ่นและต่อเนื่อง (resiliency/availability) แนวทางการรักษาความมั่นคงปลอดภัย IT และไซเบอร์ (IT/cyber

¹³ มีหลักฐานสนับสนุนข้อสมมติ เช่น การใช้แหล่งข้อมูลภายในและภายนอก การพิจารณาข้อมูลในอดีต

¹⁴ มาตรฐานงานที่ให้ความเชื่อมั่น รหัส 3400 การตรวจสอบข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับอนาคต (TSAE 3400)

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
		<p>security) และการป้องกันภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน (fraud) ที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวนโยบายที่ ธปท. กำหนด¹⁵</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <u>คุณสมบัติของผู้ประเมิน:</u> <ul style="list-style-type: none"> ○ มีประสบการณ์ในการประเมิน หรือตรวจสอบ Virtual Bank แห่งอื่น หรือ ธนาคารพาณิชย์ที่มีในส่วนที่ให้บริการ digital banking เช่น mobile banking หรือ internet banking ○ มีใบรับรอง (certificate) ที่อย่างน้อยครอบคลุมเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ IT หรือ cyber security เช่น CISM CISSP ○ มีความเป็นอิสระ หรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการดำเนินงานด้าน IT โดยอาจเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทเดียวกับผู้ช่วยจัดทำแผนการดำเนินงานด้าน IT ของผู้ขออนุญาตฯ ได้ แต่ต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนดังกล่าว และต้องแยกทีมงานกับผู้ช่วยจัดทำแผนดังกล่าวของผู้ขออนุญาตฯ อย่างชัดเจน
<p>5.3 ระยะเวลาในการพิจารณาคัดเลือกผู้ขออนุญาตจัดตั้ง Virtual Bank</p> <p>บางรายเสนอให้ปรับระยะเวลาการคัดเลือกให้เร็วขึ้น จากเดิมที่กำหนดให้ ธปท. ใช้เวลาไม่เกิน 6 เดือน และกระทรวงการคลังใช้เวลาไม่เกิน 3 เดือน</p>	<p>○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน</p>	<p>ธปท. พิจารณาแล้วคงแนวทางเดิม โดยจะใช้เวลาพิจารณาร่วมกับกระทรวงการคลัง รวมทั้งสิ้นไม่เกิน 9 เดือน¹⁶ เนื่องจาก Virtual Bank เป็นการประกอบธุรกิจในรูปแบบใหม่ จึงต้องใช้ระยะเวลาในการพิจารณาคัดเลือกผู้ขออนุญาตฯ ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่สุดอย่างรอบคอบ เพื่อให้ได้ผู้ที่สามารถสร้าง value proposition ตามความคาดหวังของ ธปท. อย่างแท้จริงและยั่งยืน</p>
<p>5.4 ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดดำเนินการ</p> <p>เสนอให้ปรับระยะเวลาการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดดำเนินการของผู้ที่ได้รับคัดเลือกให้นานกว่า 1 ปี เพื่อให้มีเวลาพัฒนาระบบงานต่าง ๆ อย่างเพียงพอ</p>	<p>○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน</p>	<p>ธปท. พิจารณาแล้วคงแนวทางเดิม แต่เพิ่มเติมแนวทางการผ่อนผันกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันสมควร เนื่องจากเห็นว่า 1 ปีเป็นระยะเวลาที่เพียงพอสำหรับการพัฒนาระบบงานและเตรียมความพร้อมก่อนเปิดให้บริการ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันสมควร ธปท. อาจพิจารณาขยายระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมให้ แต่ไม่เกิน 1 ปี และในการผ่อนผัน ธปท. อาจกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมได้</p>

¹⁵ เช่น ประกาศ ธปท. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk) ของสถาบันการเงิน แนวนโยบาย ธปท. ว่าด้วยการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของการให้บริการทางการเงินและการชำระเงินบนอุปกรณ์เคลื่อนที่ (Guiding Principles for Mobile Banking Security) และแนวนโยบาย ธปท. ว่าด้วยการบริหารจัดการภัยทุจริตจากการทำธุรกรรมทางการเงิน

¹⁶ เว้นแต่ในกรณีที่คำขอฯ มีจำนวนมาก หรือมีเหตุอื่น ที่ทำให้มีความจำเป็นต้องขยายระยะเวลาในการพิจารณา

ประเด็นความคิดเห็น	ผู้แสดงความคิดเห็น	ผลการพิจารณา
<p>5.5 การเตรียมความพร้อมก่อนเปิดให้บริการ</p> <p>มีกระบวนการและขั้นตอนในการประเมินอย่างไร</p>	<p>○ ผู้ประกอบธุรกิจเอกชน</p>	<p>ธปท. จะขยายความให้ชัดเจนขึ้นในคู่มือสำหรับประชาชนเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมของผู้ที่ได้รับคัดเลือกให้จัดตั้ง Virtual Bank ซึ่งจะอธิบายกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ โดยละเอียดต่อไป</p> <p>ทั้งนี้ ปัจจัยสำคัญที่ ธปท. จะใช้ในการพิจารณา เช่น</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) การจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด (2) การมีทุนจดทะเบียนชำระแล้วตามเงื่อนไขประกอบการอนุญาต (3) ความพร้อมด้านสถานที่ประกอบธุรกิจ (สำนักงานใหญ่) (4) การเปลี่ยนแปลงหรือการจัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงิน (5) ความพร้อมของโครงสร้างองค์กร บุคลากรระดับบริหาร และบุคลากร (6) ความพร้อมของระบบงานเทคโนโลยีสารสนเทศ¹⁷ (7) ความพร้อมของระบบการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ (8) ความพร้อมในการให้บริการและการทำธุรกรรมสำคัญ รวมถึงระบบการรายงานข้อมูล (9) การขออนุญาตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนด และ (10) อื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนด

¹⁷ ก่อนเปิดให้บริการ Virtual Bank จะต้องแสดงให้เห็นถึงความพร้อมด้านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยต้องผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ และการทดสอบด้านความมั่นคงปลอดภัยและการให้บริการอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ Virtual Bank ต้องได้รับการตรวจสอบว่าระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมีการปฏิบัติตามเกณฑ์ ธปท. ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน